

Factsheet DoeMee Onderzoek 2024

Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

Het DoeMee Onderzoek 2024 richt zich op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Deze factsheet is opgesteld voor de gemeente Hardenberg op basis van de ingevulde vragenlijst door de gemeente en omgevingsdienst IJsselland. De blauwe tekst geeft het antwoord op de enquête en eventuele toevoegingen/ wijzigingen vanuit de schriftelijke validatie weer. Er is gevraagd om aanvullende informatie aan te leveren over de opdrachtformulering, afgesproken doelstellingen, resultaten en energiebesparende maatregelen die zijn getroffen. Een documentenanalyse is, indien er documenten zijn aangeleverd, opgenomen aan het eind van de factsheet. De factsheet is gevalideerd door de gemeente Hardenberg en omgevingsdienst IJsselland.

Gemeente Hardenberg

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**.

De opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst is **wel** in de begroting opgenomen. **Deze werkzaamheden zijn opgenomen onder het overkoepelende onderwerp 'omgevingsdiensten'**. Er is **een** opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. **Deze opdracht is geformuleerd in projectplannen**. De opdracht wordt in de praktijk **ook uitgevoerd**. Het projectplan vormt het uitgangspunt voor de werkzaamheden en daar wordt ook op verantwoord.

In het projectplan wordt aangegeven hoe het energietoezicht c.a. gaat plaatshebben. Daarbij is per onderdeel aangegeven hoeveel uur voor de werkzaamheden nodig zijn en daarmee ook het benodigde budget. Om te sturen op de taak van de omgevingsdienst m.b.t. toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht **vindt periodieke afstemming plaats met de omgevingsdienst over uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast wordt er ook geëvalueerd.**

De gemeente Hardenberg geeft zelf **geen** invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing, naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023.

Informatievoorziening

Er zijn **geen** afspraken gemaakt over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met de omgevingsdienst m.b.t. de energiebesparingsplicht. Er zijn **geen** KPI's afgesproken met omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met betrekking tot de energiebesparingsplicht.

De gemeente Hardenberg ontvangt [periodieke rapportages](#) over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de Omgevingsdienst. [Uitgangspunt waren tweejaarlijkse plannen, waarbij jaarlijks werd teruggekoppeld en geëvalueerd en ook een eindrapportage.](#) De rapportages die door de omgevingsdienst aan de gemeente Hardenberg worden verstrekt leveren [adequate informatie](#) over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht. [De gemeente krijgt een voldoende beeld van de uitvoering op basis van de evaluatie.](#) De rapportages geven [adequate informatie](#) over de bereikte resultaten. [In de rapportage die wordt versterkt staat bijvoorbeeld wat het besparingspotentieel is. Dit betreft een prognose van de besparing van alle bij de omgevingsdienst bekende bedrijven bij elkaar binnen de gemeente. Er wordt een potentiële besparing van 5% na constatering van overtreding\(en\) en toepassen van de opgelegde maatregel\(en\) gehanteerd conform het landelijk geprognostiseerde besparingspotentieel.](#)

Er zijn vanuit de gemeenteraad [geen](#) vragen gekomen over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de omgevingsdienst. Er zijn zover bekend vanuit de gemeenteraad [geen](#) vragen gekomen over de bereikte resultaten (zoals reductie CO₂ en vermindering verbruik van gas en elektriciteit)

Omgevingsdienst IJsselland en gemeente Hardenberg

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment [helder](#). De energiebesparingsplicht is [als apart taakveld onderdeel van het VTH-stelsel \(Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving\).](#)

Resultaat

Er is [gedeeltelijk](#) zicht op het aantal bedrijven dat valt onder de energiebesparings- en informatieplicht. [Deze informatie verzamelt de omgevingsdienst zelf en wordt gedownload bij het e-loket van RVO.nl en vervolgens gecombineerd met bedrijven waarvan de omgevingsdienst weet dat ze aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen.](#) De informatie ontbreekt in sommige gevallen omdat [de energiegegevens van bedrijven niet zomaar beschikbaar zijn. Daarom moet de omgevingsdienst eerst vaststellen wat de energiegebruiken van een locatie zijn.](#) De omgevingsdienst heeft (aanvullende) acties ondernomen om (volledig) inzicht te krijgen door [proactief bedrijven te zoeken die geen informatieplicht hebben ingediend en reguliere toezichthouders de energiegegevens op te laten vragen tijdens milieucontroles.](#)

Er is [gedeeltelijk](#) zicht op het aantal bedrijven dat zich niet aan de informatieplicht energiebesparing houdt. [Deze informatie verzamelt de omgevingsdienst zelf en wordt gedownload bij het e-loket van RVO.nl en vervolgens gecombineerd met bedrijven waarvan de omgevingsdienst weet dat ze aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen.](#) De informatie ontbreekt in sommige gevallen omdat [het niet inzichtelijk is welke bedrijven onder de verplichting vallen.](#) De omgevingsdienst heeft acties ondernomen om (volledig) inzicht te krijgen door [proactief bedrijven te zoeken die geen informatieplicht hebben ingediend en reguliere toezichthouders de energiegegevens op te laten vragen tijdens milieucontroles.](#) Er wordt [per brief / e-mail, telefonisch en persoonlijk contact gemaakt met bedrijven die niet voldoen aan de informatieplicht energiebesparing.](#)

Organisatie van het toezicht

De omgevingsdienst handhaaft op de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing door [specifieke energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst](#). Het aantal bedrijven dat per jaar wordt gecontroleerd wordt bepaald op basis van [eventuele gemeentelijke inbreng in combinatie met de beschikbare rijksmiddelen volgens een verdeelsleutel op basis van het aantal grote gebruikers in de provincie](#). Gemeentes kunnen invloed uitoefenen door aan te geven welke bedrijven of sectoren zij prioriteit willen geven afhankelijk van specifieke lokale risico's of aandachtspunten ([gemeentelijke inbreng](#)). Hoeveel rijksmiddelen er beschikbaar zijn voor controles is tevens afhankelijk van de verdeelsleutel van het aantal grote gebruikers in de provincie. Hoeveel geld er beschikbaar is, bepaalt direct hoeveel inspecties er worden uitgevoerd. Naar schatting heeft de omgevingsdienst nog [meer dan 10 jaar](#) nodig vanaf de start van de werkzaamheden om alle bedrijven en instellingen binnen de gemeente te controleren op de energiebesparings- en informatieplicht.

De omgevingsdienst stelt prioriteit in de te controleren bedrijven [op basis van een eigen risico-analyse die specifiek gericht is op de energiebesparingsplicht](#).

Kwantitatieve informatie

De omgevingsdienst heeft de kwantitatieve informatie uit onderstaande tabellen ingevuld voor de gemeente. Als er een – staat in de tabel, betekent dit dat de vraag niet is ingevuld.

Tabel 1 Informatie over het aantal gecontroleerde bedrijven en de ureninzet op jaarbasis door de omgevingsdienst in de periode 2019 – 2023

Jaar	Aantal bedrijven gecontroleerd	Ureninzet op jaarbasis
2019	1	12
2020	44	358
2021	49	378
2022	61	442
2023	53	502

Onderstaande tabel bevat informatie over het percentage bedrijven waar overtredingen zijn aangetroffen voor en na hercontrole tussen 2019 en 2023. [Het resultaat van de hercontroles is in deze periode onvoldoende bijgehouden](#). Er zijn wel hercontroles uitgevoerd en alle hercontroles hebben er al dan niet na een dwangsom toe geleid dat de maatregelen zijn getroffen. Precieze percentages zijn echter niet goed bijgehouden.

Tabel 2 Informatie over het percentage bedrijven waar overtredingen zijn aangetroffen voor en na hercontrole tussen 2019 en 2023

Jaar	% bedrijven met overtredingen bij eerste controle	% bedrijven met overtredingen bij hercontrole
2019	0	-
2020	69	-
2021	64	-
2022	60	-
2023	42	-

Tabel 3 Informatie over het aantal jaarlijks geconstateerde overtredingen tussen 2019 en 2023

Jaar	Aantal overtredingen
2019	0
2020	77
2021	117
2022	87
2023	91

In het geval er repressieve handhaving heeft plaatsgevonden, zijn [er zijn geen sancties opgelegd](#).

De omgevingsdienst heeft [zicht](#) op het energiebesparingspotentieel bij het bedrijf of instelling waar een controle plaats heeft gevonden. [De omgevingsdienst geeft een prognose van de besparing van alle bij de omgevingsdienst bekende bedrijven binnen de gemeente. Er wordt een potentiële besparing van 5% na constatering van overtreding\(en\) en toepassen van de opgelegde maatregel\(en\) gehanteerd conform het landelijk geprognostiseerde besparingspotentieel. Het energiebesparingspotentieel wordt tweemaal per jaar gerapporteerd aan de gemeente.](#)

De omgevingsdienst heeft geen [zicht](#) op de totale gerealiseerde energiebesparing die dankzij de energiebesparingsplicht is gerealiseerd.

Wat betreft de getroffen energiebesparende maatregelen in de periode 2019 tot en met 2023 is er in de enquête [geen informatie](#) opgegeven. [De omgevingsdienst geeft aan dat deze gegevens wel inzichtelijk en beschikbaar zijn.](#)

Aanvullende documentenanalyse

Tabel 4 Gebruikte documenten

Categorie	Aanwezig?	Documenten
Toelichting	x	
Begroting	√	Begroting 2020-2023; Ontwerpbegroting 2024
Opdracht	x	
Beleidsstukken	√	Kaderbrieven 2020-2022; Projectplan 2020-2021
Werkprogramma	√	VTH Uitvoeringsprogramma 2023-2024; Jaarprogramma VTH 2020-2024; Uitvoeringsplan E&D 2020-2021; 2022-2023
Voortgangrapportage	√	Evaluatie project E&D 2022 OD IJsselland
Aanvullend	√	Aanvullende vragen op evaluatie 2022

Begroting

De Omgevingsdienst IJsselland heeft de begrotingen 2020-2023 en de ontwerpbegroting 2024 met ons gedeeld. In 2024 zet de OD IJsselland de inzet op de activiteiten op energiebesparingsplicht voort. Om dit te kunnen doen stelt de OD de middelen die reeds door de partners zijn ingebracht voor de huidige projectmatige inzet vanaf 2024 structureel voor dit doel beschikbaar. De middelen die de provincie Overijssel de afgelopen jaren beschikbaar stelde ter versterking van het toezicht op de energiebesparingsverplichting worden in 2024 niet verder verleent. Het Rijk stelt daarentegen voor 2022-2026 wel geld beschikbaar via de SPUK-THE regeling (Specifieke uitkering toezicht en handhaving energiebesparingsplicht). In de begroting Energie & Duurzaamheid van de OD IJsselland is in 2023 en 2024 het volgende budget opgenomen voor de gemeente Hardenberg:

Tabel 5 Begroting Energie en Duurzaamheid

Omschrijving	Begroting 2023	Structurele wijzigingen 2023	Herziene begroting 2023	Incidentele wijzigingen 2024	Structurele wijzigingen 2024	Begroting 2024
Salarissen en inhuur	€ 457.725	110.175	567.900	-	-124.178	443.722
Totaal lasten	457.725	110.175	567.900	-	-124.178	443.722
Gemeente Dalfsen	29.201	5.453	34.654	-	-7.546	27.108
Gemeente Deventer	70.476	19.937	90.413	-	-19.889	70.523
Gemeente Hardenberg	62.858	11.993	74.851	-	-16.893	57.957
Gemeente Kampen	39.948	4.050	43.998	-	-11.100	32.898
Gemeente Olst-Wijhe	14.428	5.346	19.774	-	-3.459	16.315
Gemeente Ommen	22.238	6.824	29.062	-	-5.811	23.251
Provincie Overijssel		-	-	-	-	-
Gemeente Raalte	40.736	9.989	50.725	-	-11.079	39.646
Gemeente Staphorst	21.468	6.488	27.956	-	-5.192	22.764
Gemeente Steenwijkerland	36.371	3.718	40.089	-	-9.276	30.813
Gemeente Zwartewaterland	25.022	3.916	28.938	-	-7.016	21.922
Gemeente Zwolle	94.980	32.461	127.440	-	-26.917	100.523
	457.726	110.175	567.900	-	-124.178	443.722

Bron: Ontwerpbegroting Omgevingsdienst IJsselland 2024

Beleidsstukken

De Omgevingsdienst IJsselland stelt elk jaar een kaderbrief op waarin de gemeenteraden en Provinciale Staten worden geïnformeerd over inhoudelijke thema's in het werkveld van de Omgevingsdienst IJsselland, ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst IJsselland en de begrotingstechnische doorvertaling daarvan. Over Energie & Duurzaamheid zegt de kaderbrief van 2022 het volgende:

'Eind 2019 heeft het Algemeen Bestuur het Projectplan Energie & Duurzaamheid 2020-2021 vastgesteld, waarmee uitvoering wordt gegeven aan het toezicht op energiebesparing bij bedrijven. Voor de uitvoering van dit projectplan hebben de partners in de regio voor de jaren 2020-2021 financiële middelen beschikbaar gesteld en geïnvesteerd in de opbouw van kennis. Daarmee kunnen wij jaarlijks tussen de 5 en 10% van de energierelevante bedrijven in de regio controleren. De uitvoering van het project wordt onder meer verantwoord via de reguliere P&C-cyclus (bestuur rapportages). In de 2^e helft van 2021 zullen wij een meer uitgebreide verantwoording opmaken over de uitvoering van dit project en in beeld brengen welke resultaten wij daarmee hebben bereikt. Op dat moment zullen er voorstellen worden voorbereid met verschillende ambitieniveaus waaruit bestuur en deelnemers kunnen kiezen voor de periode vanaf 2022.'

Werkprogramma's

De gemeente Hardenberg en de omgevingsdienst IJsselland hebben een aantal werkprogramma's met ons gedeeld, waaronder het Uitvoeringsplan Energie & Duurzaamheid 2022-2023. In dit uitvoeringsplan wordt de uitvoering van de wettelijke taak rondom de energiebesparingsplicht en informatieplicht met de beschikbare middelen vastgelegd. Vervolgens wordt deze uitvoering vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten, om de uitvoering van de wettelijke taak te borgen.

Belangrijke input voor het uitvoeringsplan van de omgevingsdienst IJsselland vormt een evaluatie op het projectplan Energie & Duurzaamheid over 2020-2021. Hieruit bleek dat maar liefst 75% van de gecontroleerde bedrijven onvoldoende energiebesparende maatregelen heeft getroffen. Bij al deze bedrijven is een hercontrole uitgevoerd en zijn handhavingsinstrumenten ingezet. Omdat de omgevingsdienst bij alle bedrijven ook na verloop van tijd controleert of de maatregelen getroffen zijn en eventueel handhavingsinstrumenten inzet, kan geconcludeerd worden dat het project actief bijdraagt aan de klimaatdoelstellingen en het terugdringen van de CO₂-emissie in de regio. In 2022 is

tevens een externe evaluatie uitgevoerd, waaruit de aanbeveling kwam om in de regio meer prioriteit te geven aan 'hardere instrumenten, zoals handhaving. Om het project te continueren is voor 2022-2023 een nieuw projectplan opgesteld met een nadere financiële vertaling per deelnemer.¹

De OD IJsselland voert in het kader van de milieuwet- en regelgeving de volgende activiteiten uit:

- Energietoezicht bij inrichtingen vallend onder artikel 2.15 van het activiteitenbesluit milieubeheer.
- Toezicht op de Informatieplicht energiebesparing.
- Toezicht op energiebesparing bij vergunningplichtige bedrijven die vallen onder het gemeentelijk of provinciaal gezag.
- Omgevingsvergunningen milieu actueel houden.
- Diverse overige energie gerelateerde (advies) werkzaamheden voor partners en lokale netwerken.

De volgende tabel geeft inzicht in de financiële vertaling van de inzet voor de uitvoering en borging van VTH-taken op het gebied van Energie & Duurzaamheid voor de gemeente Hardenberg in 2022:

Tabel 6 Uitvoeringsprogramma 2022

Gemeente Hardenberg	Product	10% van bedrijven	Uren 2022	Investering
Toezicht		58		
Hercontroles & Extra energietoezicht reguliere contr	T1	13	65	€ 5.525
Themacontrole energie bij complexe bedrijven	T2	13	182	€ 15.470
Themacontrole energie bij eenvoudige bedrijven	T3	32	288	€ 24.480
Informatieplicht energiebesparing	T4		26	€ 2.182
Totaal toezicht			561	€ 47.657
Overige				
Omgevingswet energie	V1			€ 1.136
Actualisatie vergunningen	V2	4	24	€ 2.040
Besparingsonderzoeken	V3	2	18	€ 1.530
Juridische ondersteuning & opleiding (in uren)	A1-2			€ 3.087
Projectmanagement	A2		87	€ 7.408
Totaal overige			129	€ 15.201
Subtotaal bijdrage voor OD IJsselland			690	€ 62.858
Subsidie provincie				€ -18.524
Netto bijdrage partner				€ 44.334

Bron: Omgevingsdienst IJsselland - Uitvoeringsplan 2022-2023 Energie en Duurzaamheid

In 2023 worden bestaande stimuleringsmaatregelen voor energiebesparing en duurzaamheid voortgezet. De SPUK-regeling is daarnaast in 2022 toegekend en voorziet in een flinke financiële stimulans om de komende vijf jaren te zorgen dat dit thema definitief verankerd wordt bij omgevingsdiensten. Deze regeling voorziet in inzet naast de reguliere uitvoeringstaken. In 2024 komen veel lopende VTH-werkzaamheden te vervallen door de afloop van meerdere incidentele geldstromen zoals de SIE en VUE (Versterkte Uitvoering Energiebesparing).

¹ Projectplannen 2022-2023 en 2023-2024 zijn niet aangeleverd.

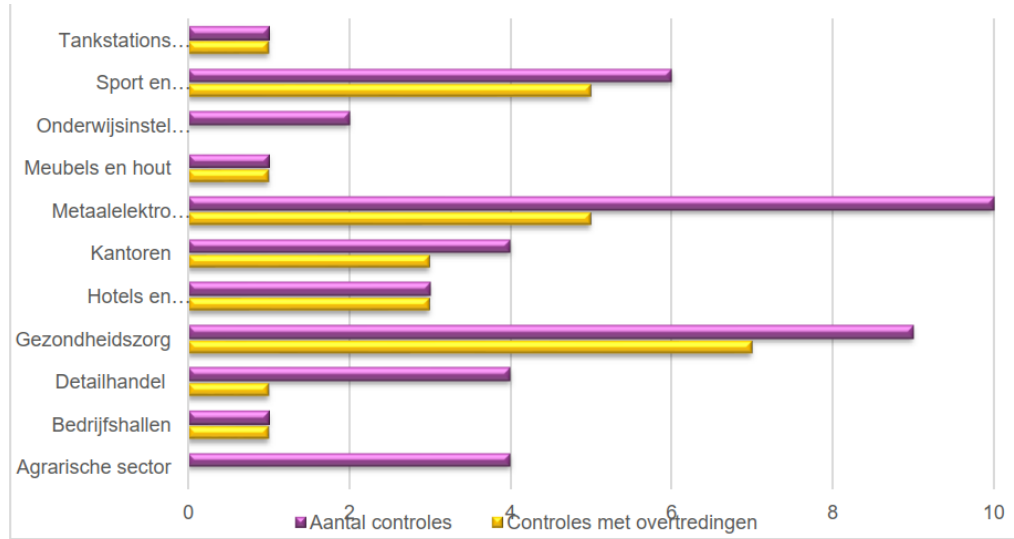
Voortgangsrapportages

Uit de evaluatie van de OD IJsselland over het project Energie & Duurzaamheid 2022² blijkt dat in totaal 45 fysieke eerste energiecontroles zijn uitgevoerd in lijn met de doelstelling om jaarlijks bij 12-15% van de energierelevante bedrijven in de gemeente en provincie een energiecontrole uit te voeren. Bij 60% van deze controles is door de toezichthouder vastgesteld dat er onvoldoende energiebesparende maatregelen waren getroffen. Deze bedrijven zijn in de gelegenheid gesteld om dit alsnog te doen binnen een termijn van zes maanden tot één jaar. Ook zijn er 16 hercontroles uitgevoerd waarbij werd vastgesteld of bedrijven de maatregelen daadwerkelijk hebben getroffen.

Daarnaast wordt in de voortgangsrapportage gerapporteerd over:

- Het aantal controles dat per bedrijfstak is uitgevoerd in de gemeente Hardenberg en bij hoeveel van deze controles er is vastgesteld dat er onvoldoende energiebesparende maatregelen zijn getroffen:

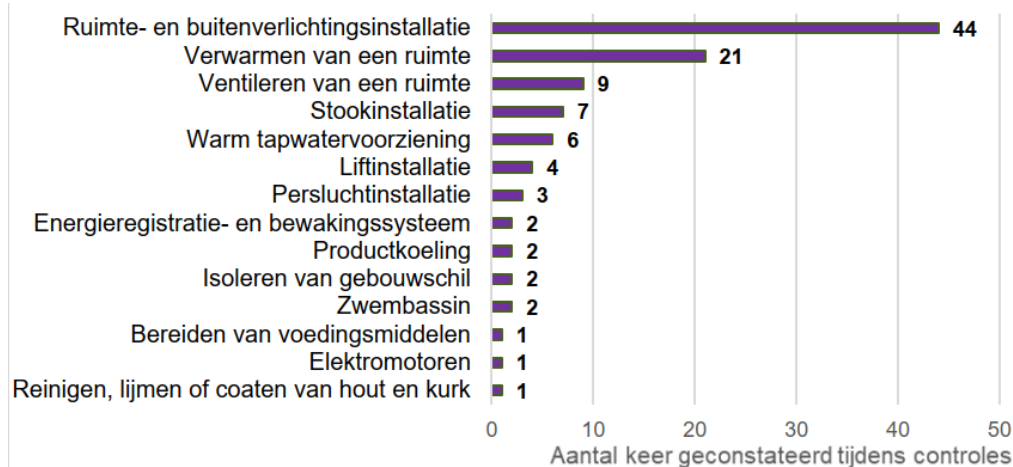
Figuur 1 In 2022 Uitgevoerde controles + resultaat per branche

Bron: Omgevingsdienst IJsselland Evaluatie Energie en Duurzaamheid 2022 – Hardenberg

- De meest voorkomende energiebesparende maatregelen:

Figuur 2 Vaak voorkomende besparingsopties

Bron: Omgevingsdienst IJsselland Evaluatie Energie en Duurzaamheid 2022 – Hardenberg

² We rapporteren over de meest recente voortgangsrapportage die we hebben ontvangen. Die van 2023 en 2024 zijn niet aangeleverd.

- Het besparingspotentieel in de gemeente Hardenberg:

Tabel 7 Besparingspotentieel energiemaatregelen in de gemeente Hardenberg

Omschrijving	Waarde	Eenheid
Potentiële besparing in kWh per jaar (totaal)	355.750	kWh
Potentiële besparing in nm ³ aardgas per jaar (totaal)	25.300	nm ³
Financiële besparing per bedrijf	€ 5.417	Euro
Vermeden uitstoot CO ₂ na treffen maatregelen per jaar (totaal)	235	ton

Toelichting bij tabel :

Gerekend met de tarieven van €0,86 per m³ aardgas en € 0,35 per kWh. Gerekend met 0,526 kg CO₂ voor grijze stroom en 1,887 kg CO₂ per m³ aardgas.

Bron: Omgevingsdienst IJsselland Evaluatie Energie en Duurzaamheid 2022 – Hardenberg

- De voortgang van de Informatieplicht Energiebesparing:

Tabel 8 Voortgang Informatieplicht energiebesparing

Omgevingsdienst IJsselland	Aantallen
Aantal inrichtingen met vermoedelijk energiebesparingsplicht en Informatieplicht in de gemeente.	419
Aantal inrichtingen in de gemeente die inmiddels een rapportage hebben ingediend voor de Informatieplicht	243
	58%
Nieuwe meldingen in 2022	18
Bedrijven die aangeven niet alle maatregelen te hebben getroffen	70%

Bron: Omgevingsdienst IJsselland Evaluatie Energie en Duurzaamheid 2022 – Hardenberg

- De voortgang van de VUE3-regeling:

Tabel 9 Voortgang VUE3

Werzaamheden uit te voeren tot eind 2023 (uitvoering door externe partij buiten de gemeentelijke of omgevingsdienst om)	2022 -2023	
	Planning	Realisatie
H1 Extra toezicht via EZK bij eenvoudige bedrijven	20	10
G1 Extra toezicht via EZK bij complexe bedrijven	12	5

** Deze controles zijn niet verwerkt in de aantallen en tabellen elders in deze rapportage genoemd*

Bron: Omgevingsdienst IJsselland Evaluatie Energie en Duurzaamheid 2022 – Hardenberg

Aanvullend

Provinciale Staten hebben aan Gedeputeerde Staten de vraag gesteld hen te informeren over de effectiviteit met betrekking tot de financiële inzet van de Omgevingsdiensten Twente & IJsselland. Het gaat daarbij ook om inzet in de financiële bijdrage van de provincie en een vergelijking van de werkwijzen tussen de twee diensten. In een bijgevoegde brief beantwoordt de OD IJsselland de vragen door te verwijzen naar het projectplan en de jaarevaluatie van 2022-2023 (zie hierboven). Daarnaast wordt informatie gedeeld over de samenwerking tussen gemeenten (zie hierboven) en de omgevingsdiensten. Over dat laatste zegt de brief dat de energieteams van beide omgevingsdiensten gezamenlijk informatie- en kennismakingsbijeenkomsten organiseren. De samenwerking wordt de komende jaren verder geïntensiveerd.